

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za ino-
zemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj
se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in
uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59.
Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kmetje, osamosvojite se!

Dandanes ga pri nas menda ni več človeka, ki ne bi priznaval:

1. da je kmetjski stan v naši državi najštevilnejši, in

2. da je kmetijstvo glavni steber vsega našega državnega gospodarstva.

To sta dve temeljni resnici. Če pa eno ali drugo resnico spoznamo in priznamo, potem je treba iz spoznanj in priznanj resnice izvajati tudi potrebne in nujne posledice, zlasti one, ki so nadvse važne za naše javno življenje.

Mi vemo, da je naša država demokratična država. O obliki demokracije pri nas ne govorimo — vemo pa, da imamo parlament in poslance, ki so si jih ljudje sami izvolili po veljavnih zakonih. Načelo demokracije pa zahteva, da odločuj vedno večina. Čisto dosledno bi torej bilo, da bi odločevali v vseh javnih zadevah pri nas kmetje in kmetjski zastopniki, ker imajo pri nas večino kmetje.

Temu pa v resnici žalibog ni tako. Mi vidimo, da ne odločujejo kmetje, ampak zastopniki drugih stanov! Med temi je res dosti takih, ki so izvoljeni z glasom kmetov, a sami niso kmetje in zato jih navadno dosti bolj zanimajo interesi tistih stanov, katerim sami pripadajo, kakor pa interesi lastnih volilcev.

Vsak kmet mora uvideti, da tukaj nekaj ni v redu. Zakaj ne bi odločali in zakaj ne odločujejo kmetje sami, če so v tako ogromni večini kakor so pri nas? Kdo je temu kriv?

Odgovor leži na dlani: Krivi so kmetje sami, ker so premalo samozavestni in premalo pomenosi!

Poglejmo nekoliko nazaj v pretekle čase, da spoznamo, odkod izvira tisto nesrečno nezaupanje v samega sebe, ki je prineslo našim kmetom že toliko moralne, politične in gospodarske škode.

Mi smo nekaj živeli v dobi, ko ljudstvo ni imelo nikjer nobene besede, ampak je vedno in povsod odločevala samo oblast. Zastopniki oblasti pa so bili zvečine le šolani ljudje, ki jih navadno imenujemo s skupno besedo »inteligencac«. Ker pa so bili ti šolani ljudje nekaj zastopniki silno močne oblasti, ni čudno, da so imeli ljudje pred šolano gospodo silen strah in »rešpekt« in ta »rešpekt« pred šolanimi ljudmi (pred »inteligencac«) je še danes med kmeti tako velik, da kar ne morejo priti do sape... Naš kmet gleda še danes v vsakem šolanem človeku nekakšno »višje bitje«...

To naziranje o neki nadmoči šolanih ljudi nad »navadnim« svetom pa je popolnoma napačno in krivo, zlasti kar se tiče javnih zadev.

Poglejmo si zdravnika, inženjerja ali profesorja itd. Kaj je on, kdo je on? Zdravnik je strokovno šolan mož, ki dobro (ali pa tudi slabo!) pozna človeško telo in njegove vrline in napake. On zna krotiti prehudo vročino in zna popraviti zlomljeno nogo. Ali je pa s tem že rečeno, da zna mož zaradi svojega zdravniškega strokovnega znanja tudi pametno preudariti, če je kje kakšna železnica potrebna? Zna — ali pa tudi ne!

Prav tako je z inženjerjem. Ta zna izvrstno graditi ceste, hiše, železnice itd. — ali pa zna zaradi svojega strokovnega znanja presojsati tudi gospodarsko potrebo tistih del, ki jih zna strokovno sijajno izvrševati? Zna — ali pa tudi ne!

Ze iz navedenih primerov lahko vidite, kako napačno razumevajo pri nas ljudje besedo »inteligencac«. Smatrati le strokovno izobražene ljudi za »inteligencac« je popolnoma krivo, pa če imajo za seboj še toliko let šole in še toliko spričeval v žepu, kajti »inteligencac« ni isto, kar je strokovna izobrazba, ampak je tisti dar narave, ki mu pravimo »preudarnost«. Preudarnosti pa človeku ne more dati nobena, niti najnižja niti najvišja šola, pač pa vidimo v nešteto slučajih, da imajo nešolani ali malo šolani ljudje dostikrat precej več preudarnosti kakor marsikak »doktor« itd.

To razliko naj si kmetje že vendar enkrat zapomnijo in naj bodo uverjeni, da je tudi med njimi samimi dovolj preudarnih mož, ki imajo silno bister razum in velik dar za pametno presojo vseh javnih zadev, ki jim ga je dala narava sama.

S tem pa nocemo reči, naj »inteligencac« zaničujejo; mi hočemo reči s tem le to, naj »šolanih ljudi« ne precenjujejo in naj ne padajo kar slepo pred njimi na kolena, češ »gospod doktor so reklic, ampak naj bodo preverjeni, da so tudi šolani ljudje v presoji nestrokovnih javnih zadev lahko prav tako zmožljivi kakor kmetje ali pa še bolj. Odločilna je naravna preudarnost in ne šolanje!

Če bodo kmetje to enkrat doumeli, potem bo kmalu prišlo med kmeti do večje samozavesti in do večjega ponosa in potem ne bo več daleč čas, ko bodo res kmetje sami odločali o svojih zadevah s svojo lastno preudarnostjo, in ne bodo brez vsake potrebe večni varovanci »inteligence«.

Duševnega varuštva šolanih ljudi nad kmeti mora enkrat biti konec, dobro došlo pa bo vselej — sodelovanje! To pa je čisto nekaj drugega.

"Belo ko sneg je
-perilo!" - kadar je
oprano z Gazelo!

TERPENTINOVO - MILO

GAZELA

pere res lepo belo

Počasi gre - ampak gre!

Velik govor ministra g. Mohoriča na Jesenicah -- Pomen kmeta za naše gospodarstvo -- Srebrn denar -- Znižan državni proračun in redukcije -- Država bo svoje dolgove plačala -- Za domačo produkcijo -- Krizo bomo premagali

V nedeljo 17. t. m. je govoril na sestanku JRKD na Jesenicah na Gorenjskem poslanec in minister za trgovino g. Mohorič. G. minister slovi kot odličen gospodarski strokovnjak ne samo pri nas, ampak tudi v velikem svetu in ker poleg tega nima navade govoriti tja v en dan, ampak vestno pretehta v zavesti svoje odgovornosti vsako besedo, predno jo zine ali zapiše, zato imajo njegova izvajanja tem večji pomen.

Posebno važno za kmeta je to, da je tudi minister za trgovino odkrito in javno naglasil v svojem govoru važnost kmetjskega stanu za vse naše gospodarstvo. Nič manj važne pa niso njegove napovedi, da bomo dobili v kratkem srebrn denar, da bo treba redukcije uradništva zaradi varčnosti še nadaljevati, potem pa obljuba, da bo država v doglednem času poravnala svoje

obveznosti pri domačih upnikih, zlasti pri dobaviteljih.

Politični del izjave g. ministra pa bo brez dvoma sapa zaprl marsikateremu hujskaču, za kar bi bil že zadnji čas, in popolnoma prav je, da je vlada trdno odločena vzdržati red in mir za vsako ceno. Danes ni časa za kavarniške »revolucije«!

G. minister je rekel med drugim:

Od 8. novembra, ko so se vršile volitve v Narodno skupščino, je poteklo dobrih osem mesecev. Osem mesecev je kratek čas. Toda teh osem mesecev nam je prineslo mnogo skrbi polnih, težkih dni, stavilo nas je pred velika, zamotana vprašanja, pred probleme, ki jih prej nismo poznali, ki pa so zahtevali nujne rešitve.

Glavno vprašanje našega gospodarstva

Začelo se je zaustavljati kolo našega gospodarskega bitja in žitja, nastali so potresi, ki so spravili v vprašanje marsikako eksistenco, zaostрил se je zlasti proces, ki se je že dolgo vlekel: naš kmet je postal v svojem gospodarstvu pasiven. Naše kmečko prebivalstvo tvori tri četrtine celokupnega prebivalstva države in če je naš kmet začel bresti v dolgove, če ni za brdo delo svojih žuljavih rok dobil toliko, da bi lahko zadostil svojim javnim in zasebnim obveznostim brez težav, potem je bilo to znak, da je treba njemu v prvi vrsti pomagati. Videli ste, da je Narodna skupščina, izvoljena 8. novembra, temu vprašanju posvetila vso pažnjo. To vprašanje je široko in dalekosežno, njegova rešitev težavna. To, kar se je dosedaj naredilo, je samo provizorij, med tem pa parlament pripravlja material, proučuje vprašanje in dela, da bi to osnovno vprašanje našega gospodarstva lahko v jesenskem zasedanju temeljito rešil. Vsakdo, kdor je videl gospodarski položaj našega kmeta, si je bil kot trezen gospodar lahko svest posledic, ki jih mora imeti za vse ostale panoge gospodarstva, za naše javne finance, pa tudi za naše zasebno gospodarstvo. Položaj kmeta je čimdalje bolj odseval v položaju obrti. Industrija je dobivala čimdalje manj naročil, ugasnili so dimniki, nastopila je splošna nesigurnost, kaj prinese bodoči dan, zmanjšalo se je število delovnih ur in delavstvo se je začelo odpuščati. V tej situaciji ni bilo časa za razmišljanje, potrebno je bilo takoj pričeti z delom in pogledati resnici, neizprosni in kruti, v oči ter prilagoditi tem težkim razmeram javno in zasebno gospodarstvo. To je bila težka naloga in nehvaležna za vse one, ki stoje v javnem življenju, hvaležna pa za slabiče in hujskače ter za one, ki so smatrali, da je nesreča in beda zanje kapital, iz katerega lahko kujejo svoje politične načrte.

Nezaupanje — Redukcije

Preživeli smo v teh osmih mesecih veliko krizo nezaupanja. Bili so ljudje, ki so mislili, da je denar bolj varen v nogavicah, dvigali so vloge in niso pomislili na to, da spravljajo s tem v finančno krizo trgovino, obrt in industrijo. Vsi ti, ki so se dali tako brezglavo zavesti od slepih hujskačev, bodo dobili prihodnji mesec najlepši odgovor na svojo pretirano skrb glede našega dinarja, ko bo prišel na mestu sedanjih papirnatih »kovačev« v promet srebrn denar. Njihovo razdiralno delo ni imelo uspeha, toda potrebne so bile zaščitne mere za vlagatelje in denarne zavode in lahko trdim, da smo to veliko krizo v veliki meri preboleli in danes s pogumnim čelom gledamo v bodočnost.

Za domače gospodarstvo

Tudi svetovna trgovina je izgubila ravnovesje. Pričela se je velika razprodaja blaga, ki je bilo nakopičeno po trgovinah, tovarnah in skladiščih, za vsako ceno, pod produkcijskimi stroški. Tako blago je prihajalo tudi v našo državo, dočim so morali naši obrati pod težo razmer omejevati produkcijo. Tu je bilo potrebno, da se izdajo primerni ukrepi v zaščito našega domačega gospodarstva. Ko smo šli 8. novembra na volitve, smo se zavedali časov, ki prihajajo. Imeli pa smo tudi jasen program, kako je treba prebroditi te čase, ki tudi nam, naši državi in našemu obmejnemu srezu niso prizanesli. Obljube, ki smo vam jo dali ob volitvah, smo se držali s pozitivnim delom in jo hočemo izpolnjevati tudi v bodoče vse dotlej, dokler ne bo minil vihar, ki maje naše gospodarstvo in dokler se ne ustalijo razmere. Treba se je bilo odločiti za ukrepe, ki niso popularni, ki pa tvorijo edini izhod iz sedanjih razmer. Lahko je bilo svoječasno pripovedovati, da je treba zmanjšati proračun za 3 milijarde, toda kdor tako govori, ta se mora tudi zavedati, kaj to pomeni. To pomeni, da je bilo treba reducirati plače vseh javnih nameščenecv, četudi se

živila in druge potreščine še niso v tej meri pocenila, več tisoč javnih nameščenecv je prišlo ob kruh. Ne bi mogel popisati vse stiske in bede, ki se zrcali iz dopisov, ki jih dobivamo narodni poslanci. Danes pridejo finančni stražniki, jutri profesorji, pa železničarji itd., jadjkujoč nad svojo usodo, ki jih je zadela z redukcijo državnega proračuna, redukcijo, ki jo bo treba v letošnjem letu še nadaljevati, da se prilagodimo zmanjšani gospodarski moči in opešani davčni moči prebivalstva.

Država bo plačala

Vse te težke operacije, da se prilagodi naše gospodarstvo splošni situaciji, da zopet najdemo ravnotežje v javnih financah in državnem gospodarstvu, vse to še ni zadosti. To je samo en del našega programa, en del naših naporov. Potrebno je poleg tega likvidirati stare dolgove. Naša industrija ne more naprej. Samo Trboveljska premogokopna družba ima dobiti 87 milijonov za dobavljeni premog, terjatve Dravske banovine za javne dobave znašajo okrog 205 milijonov, v vsej državi pa je visečih dolgov za okrog eno milijardo. Potrebno je razbremeniti gospodarstvo. Kako blažilno bo uplivalo to na naš denarni trg in na oživljenje industrijske delavnosti. Potrebno je najti pota in način, da se ta denar izplača, da pride zopet v naše denarne zavode, da se poživi naše gospodarstvo, da prične nov duh poguma in sigurne bodočnosti prevevati naše duše.

Vsak trezen gospodar ve, da je treba poskati nove vire dohodkov, toda to je treba izvesti tako, da bodo te žrtve znosne, po načelu, da ne pride baš socialno najšibkejši do tega, da bi moral plačati te dolgove. Sem v prijetnem položaju, da lahko povem, da bo polovica teh dolgov že do konca letošnjega leta izplačana. Upravičeno pričakujemo, da bo Narodna skupščina, ki se prihodnji teden zopet sestane, sprejela potrebne zakone, da to veliko razbremenitev našega gospodarstva izvedemo.

Zaščita domače industrije

Naša odvisnost od inozemstva nam ustvarja vedno težje probleme. Morali smo se boriti za to, da se možnost izvoza naših kmečkih pridelkov ne zmanjša, da si ohranimo one kontingente, ki smo jih imeli prejšnja leta, ki sicer ne zadostujejo, ki pa vendar kolikor toliko omilijo položaj v sedanjih težkih časih. Tako so šle naše delegacije na pogajanja na Dunaj, v Prago, Rim in Atene, da se omejitve, ki jih narekuje sila razmer, omilijo. Organizirali smo centralo za izvoz živine, ki je omogočila, da so se cene živini vsaj nekoliko popravile. In na tem delu, na tem konstruktivnem delu hočemo vztrajati tudi naprej.

Samo v delu je rešitev

Vsi ti problemi nam nalagajo trajno čuječnost, zahtevajo mnogo naporov, in se dajo rešiti samo z vztrajnim, konstruktivnim delom. Nobena druga parola jih ne more rešiti, ne republika, ne federacija, ne komunizem. A še vedno so gotove struje, ljudje, ki so že mislili, da jim gre žito v klasje, ki so se spozabili do žalostnih dogodkov v sosednem srezu, ljudje, ki zavajajo našega resnega, delovnega, štedljivega človeka v zmoto, ga begajo in mu v sedanjih težkih časih še bolj otežkočajo življenje. Vsi, ki jim je pri srcu naš narod, ki jim je do gospodarskega napredka, katerim je na srcu to, da prebrodimo sedanjo krizo s čim manjšimi žrtvami, vsi, ki jim je res pri srcu blagostanje ljudstva, morajo najodločneje zavrniti take in slične poizkuse. Kruto se varajo oni, ki napovedujejo termine, ko bi moralo po njihovem mnenju priti do tega, kar oni žele. Najprej je bil to 2. februar, potem že 18., nato maj, pa junij itd. Vsi oni se varajo. Nova vlada je garancija, da se bo ono, kar smo mi tu ob volitvah 8. novembra kot svoj program razvili, da se bo to iz-

vedlo do kraja. Tu ni nobenega pardona, nobenega oklevanja več. Oblasti so trdno odločene, da bodo za vsako ceno vzdržale mir in red v državi, čuvala gospodarsko delo in zahtevale od vsakogar, da spoštuje zakone. S takim pozitivnim, konstruktivnim delom bomo tem lažje prebrodili vse težave, če se bomo strnili v tej gospodarski borbi v celoto, v močno falango, v eno fronto, ki je zasnovana na širokih principih demokratizma, ki vsebuje vsa moderna socialna načela, ki ima prostora za udejstvovanje vsakogar, kdor dobro misli, kdor želi gospodarski napredek, da se bodo mogli vsi stanovni in vsi sloji dvigniti v večje blagostanje, kjer se lahko vse panoge zaščitijo in uspevajo. To organizacijo hočemo sedaj izvesti in vabimo vsakogar, komur je blagostanje in gospodarska bodočnost našega ljudstva res pri srcu, da vstopi v to organizacijo, da v njej sodeluje, ker vidimo, da je le v takem pozitivnem delu izhod in rešitev iz sedanje krize.

Zdrav rod je pogoj napredka in blagostanja. Naš kmetovalec stremi za enim in za drugim, toda v današnji krizi pozabi le predesto na največji zaklad: svoje zdravje. — Kdor si hoče povrniti ali utrditi zdravje in preživeti hkrati nekaj dni mirnega, udobnega in poteni oddiha, naj posei zdravilišče Rogaska Slatina!

Pišite ravnateljstvu zdravilišča predhodno po pošti!

Prebivalstvu mesta Ljubljane in okolice

Uprava policije za Ljubljano je izdala sledečo objavo:

»Od časa do časa se po mestu in okolici razširjajo razni alarmantni letaki, s katerimi se skuša zavesti prebivalstvo v zmotno presojo političnih in gospodarskih prilik v državi. Vsi ti pojavi imajo prozoren namen, ubiti v narodu vero in zaupanje v stalnost in trajnost današnjega stanja, izpodkopavati ugled državnih oblasti in škoditi našemu narodnemu gospodarstvu.

Vse te vesti, ki so ali docela neresnične ali pa močno pretirane, izvirajo iz nam sovražno razpoloženega inozemstva in od onih naših notranjih sovražnikov, ki bi iz umetno ustvarjenega ljudskega nerazpoloženja hoteli izbijati politični kapital za svoje temne namene.

Težke prilike, katere preživlja dandanašnji ves svet skoro brez izjeme nalagajo vsem dobromislečim državljanom solidarno sodelovanje pri odklanjanju tegob današnje dobe in vzpostavljanju normalnih življenjskih prilik. Čim intenzivnejše bo delo v označeni smeri, tem hitrejši in ugodnejši bodo rezultati. Vsled tega naj smatra vsak dober državljan za svojo dolžnost, da po svojih močeh nastopi proti vsem takim pojavom, ki v svojih končnih posledicah vodijo v politično in gospodarsko razsulo. Brez reda ne more biti blagostanja! Zato v borbo proti vsem in vsakomur, ki ruši temelje, kateri edini morejo jamčiti za notranji mir ter redni razvoj in napredek duhovnega in materialnega življenja.

Prebivalstvo se opozarja, da bo državna oblast uporabila vsa razpoložljiva zakonita sredstva za pobijanje take protidržavne ali protinarnodne propagande. Vsakdo, ki razširja take letake ali njih vsebino ustno raznaša, kakor tudi oni, za katerega se ugotovi, da je vedel za avtorja, razmnoževalca ali razširjevalca protidržavnih letakov, pa ni to prijavil državnim oblastem, bo v kolikor dejanje ne spada pod udar zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi ali kazenskega zakona, najstrožje policijski kaznovan. — V Ljubljani, dne 15. 7. 1932. — Ta proglas naj bi upoštevali tudi drugod v svojo lastno korist!

Zapeka. Vodeči zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se pred operacijami in po operacijah naravna »Franc-Jozefovac« grenčica uporablja z najboljšim uspehom.

Državljanska vojna v Nemčiji

V Nemčiji bodo imeli 31. t. m. volitve za državni zbor. Nasproti si stojita v tem boju dve skupini: hitlerjevci, ki jih lahko imenujemo tudi nemške fašiste, na drugi strani pa stranke, ki trdijo o sebi, da so »demokrate«.

Nemški fašisti (Hitlerjevci) prirejajo povsod velike javne obhode. Njihove »čete« so uniformirane in oborožene in te čete napadajo svoje nasprotnike z orožjem v roki. Napadeni nasprotniki se branijo seveda tudi z orožjem in tako ne mine dan brez prelivanja krvi.

Posebno hudi so bili boji preteklo nedeljo v severni Nemčiji, zlasti v okolici Hamburga, kjer so komunisti streljali s strel in drugih vzvišenih prostorov na hitlerjevce. Na obeh straneh je bilo mnogo ubitih, še več pa težko in lahko ranjenih. Vsled teh dogodkov je vlada prepovedovala vse obhode in zborovanja pod milim nebom.

Vprašanje pa je, če bo ta prepoved kaj zalegla. Vse kaže na to, da se hitlerjevci ne bodo pokorili.

Volitve v Rumuniji

Preteklo nedeljo so bile v Rumuniji volitve za državni zbor.

Pri volitvah je zmagala rumunska kmetijska stranka, ki je dobila nad 45 odstotkov vseh oddanih glasov in zato dobi polovico mandatov. Skupno z Nemci in Madjari bo štela vladna skupina okoli 280 mandatov.

Volitve so bile svobodne. Tako so zahtevali rumunski upniki, predvsem Francozi, ki državi ne dajo novega posojila brez svobodnih volitev.

Novi parlament bo moral rešiti v Rumuniji več težavnih nalog, glavna stvar pa bo, da spravi v red državno gospodarstvo.

Gasilski praznik v Kamniku

Slavnostno okrašen je preteklo nedeljo Kamnik praznoval svoj gasilski dan, zvezan s proslavo zlatega jubileja kamniških gasilcev in blagoslovitvijo nove motorne brizgalne. Med številnimi gasilci in gosti iz cele Slovenije so prispele na gasilsko slavo tudi ban dr. Drago Marušič, minister Ivan Pucelj in minister za telesno vzgojo dr. Dragan Kraljevič, ki so vsi v svojih nagovorih proslavljali veliko in požrtvovalno človekoljubno delo gasilstva, pomoč bližnjemu ter vzorno disciplino kot tudi dejstvo, da so gasilne organizacije priljubljene zato, ker so izšle in izhajajo vse res iz naroda. Po govorih in častitkah se je izvršila blagoslovitev nove brizgalne, ki sta ji kumovali ga. Rautarjeva in Cerarjeva. Sledil je nato še veličasten gasilski sprejod po Kamniku, nato pa velika prireditev. K številnim častitkam ob 50-letnici kamniškega gasilnega društva se pridružujemo z željo, da bi v bodoče bil omogočen požrtvovalnim gasilcem še večji razmah in napredek ter splošno priznanje vseh, ki vedo ceniti človekoljubno delo!

Vojaška nabava krme in slame

Kr. banska uprava dravske banovine je prejela od notranjega ministrstva okrožnico, ki jo pošlje okrajnim načelstvom, okrajni izpostavi v Škofji Loki in mestnim županstvom v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj in ki vsebuje odredbo vojnega ministrstva poveljnikom armadnih oblasti, naj na svojem področju opozore preko upravnih oblasti in orožniških postaj prebivalstvo na bližajočo se komisijsko nabavo živalske krme, ovsu, ječmena, sena in slame za vojaštvo. Nabave se bodo začele v vseh garnizijah v juliju, odnosno takoj po košnji in žetvi.

**Vsak zaveden kmet je naročnik
KMETIJSKE MATICE.**

Bakterije žive v prahu!

Radi tega ne boste kupili Vašega pudra za obraz nikoli iz odprtega sode, ker bi bilo to nehygienično. Ravno tako nehygienične so zaprašene milne luske. Te prenašajo prah in bakterije v perilo in spravljajo v nevarnost Vašo kožo. Higijenični ovoj Luxa Vas varuje od tega, ker daje poročstvo, da so nežne milne luske res čiste in da ostanejo čiste.

se ne prodaja nikoli
odprt, temveč vedno
samo v poznanem
modrem ovoju

Lx 31-32

za pranje volne in svile

Zborovanje gornjegrajskih agrarnih interesentov

V nedeljo, 17. t. m. se je vršilo v Rečici ob Savinji uspelo zborovanje gornjegrajskih agrarnih interesentov. Pod starodavno zgodovinsko lipo so se zbrali številni agrarni interesenti, da izrazijo svoje pravične zahteve, od katerih zavisi vsa gospodarska usoda prebivalstva iz gornjegrajskega sreza. Zborovanju so prisostvovali tudi vsi predsedniki »Pašnih in gozdnih zadrug« iz gornjegrajskega sreza. S pozdravom in pozivom, da gornjegrajski agrarni interesenti ostanejo neomajni v svojih upravičenih zahtevah in in potrebah, je otvoril zborovanje g. Tiršek. Nato je poročal dr. Janže Novak o položaju gornjegrajskega škofovskega veleposestva z ozirom na zakon o likvidaciji agrarne reforme ter obrazložil resolucijo, ki so jo v zaščito svojih zahtev in

gospodarskih potreb izdali agrarni interesenti, zbrani na velikem zborovanju v Ljubnem. Nar. poslanec Milan Mravlje je poročal o agrarni reformi na splošno, posebej pa povdaril, da so vsa dela za izpolnitev zakona v teku, zlasti pa dela agrarnih komisij, ki bodo tekom naslednjih dveh mesecev utrdile vse agrarne objekte. Pri delu teh komisij bodo sodelovali tudi vsi predsedniki »Pašnih in gozdnih zadrug« in župani, pa tudi »Zveza slov. agrarnih interesentov« bo poslala v to komisijo svojega pravnega zastopnika, ki se bo odločno zavzel za potrebe gornjegrajskih agrarnih interesentov. Pravtako je izjavil tudi nar. poslanec Rasto Pustoslemšek, da bo zastavil vse sile, da se čimprej in pravično izvede v gornjegrajskem srezu agrarna reforma.

Odločen nastop bavarskega kmetijskega ljudstva

Znano je, da med posameznimi strujami v Nemčiji vladajo precej ostri odnosi, ki izvirajo predvsem iz vladeželjnosti. Pravtako pa si stoje posamezne nemške pokrajine, ki so zgodovinsko zaokrožene kulturne in zlasti gospodarske enote, v takem sosledstvu, da vedno povdarjajo to svojo enotnost ter izjavljajo, da jo bodo do skrajnosti branile. V zadnjem času so bile posebno odločne take izjave na Bavarskem, kjer je v obrambo svojih interesov resno nastopilo kmetijsko ljudstvo z naslednjim proglašom, ki odločno zavrača težnje in želje nekaternikov, ki bi radi uvedli diktaturo:

»Vsi kmetje in kmečki sinovi, ki so dopolnili 18 let in so pripravljeni, da vsak čas slede našemu voditelju dr. Heimju in voditelju dr. Helldu, se pozivljajo, da se tako javijo tajništvu zveze v Regensburgu. Mi kmetje ne pustimo naših voditeljev brez boja pomoriti, mi ne pustimo, da postane naša Bavarska vežbališče različnih vstašev in prekucuhov. Mi Bavarci ne maramo biti s svojimi otroci sužnji kakršnekoli diktature. Za to v boj za našo kmečko stranko, v boj za našo Bavarsko, v boj za svobodo kmečkega ljudstva!«

Mladina

'Ali mladina ali pomlajena starina?'

Gospod urednik! Dovolite tudi meni, čeprav sem že star in siv, da rečem besedo — dve o našem mladinskem pokretu, ki je med nami vedno živahnejši.

Jaz sam se v celo zadevo ne vtikam, ampak samo od daleč opazujem — izza zapečka, kakor se starcu spodobi. Od tam gledam različne mladinske skupine, ki vse zatrjujejo svojo »radikalnost«, »revolucionarnost« in svoje nezadovoljstvo z vsem in nad vsem, kar so počeli in še počenjajo »starini« vseh barv in struj.

Meni, starcu, ki je bil tudi enkrat mlad, to ni posebno všeč. Vedno se spominjam na mladega kmetkega gospodarja, ki je vedno zabaval na očeta, ker je oral s starim lesenim plugom. »To bo drugače«, je rekel, »ko bom jaz gospodar!« In res je bilo drugače: mladi gospodar je zavrgel stari očetov plug in je kupil novega, pa ne železnega, ampak zopet lesenega!

Vprašam: kaj je bil ta gospodar? Ali je bil mlad ali pa je bil samo pomlajen starec, podoben štoru, ki poganja le še nekaj svežih vejic, v svoji sredini pa trohni naprej?

Po mojem je naloga mladine ta, da z vso starino, kolikor je je nerabne, na kratko pomete in da na starih razvalinah ustvarja novo in svoje lastno življenje, ne pa da zavija staro blato in staro šaro v nove cunje. **Odločna** naj bo naša mladina, ker samo **korajže** je treba, da prelomi z vsem, kar ne spada več v novo dobo! — Starec.

★

Tekme žanjic

Glavna košnja je povečini končana. Priznati je treba in z veseljem ugotoviti, da so v tej dobi naši fantje z vneto in navdušenjem, kljub mnogemu napornemu delu na polju, po vseh naših »Društvih kmetijskih fantov in deklet« izdelovali in sodelovali pri praznikih kmetke mladine, zlasti pa so se posvetili prirejanju lepih tekem koscev. Ti prazniki, združeni s tekmami v kmetkem delu so danes postali prava potreba naših vasi, ki bolj in bolj posegajo v življenje in njegova vprašanja.

Zdaj je na dekletih, da nadaljujejo delo. Zetev dosega vrhunec in ne bilo bi prav, ako bi dekletka z njo zamudila lepo priliko, da priredijo tekme žanjic ter z njimi še bolj utrdijo naš mladinski pokret. Zakaj neobhodno potrebno je, da se v naše mladinske vrste pridruži čim več deklet, da bo tako združena v enotnem stremljenju vsa kmetko-delavska mladina.

★

Srednje Gameljne. Najmlajše »Društvo kmetijskih fantov in deklet« v Gameljnah priredi v nedeljo, 24. t. m. ob 3. uri popoldne veliko tekmo žanjic in z njo zvezano lepo prireditev na vrtu tov. Kališa. Za ta praznik se gameljska mladina skrbno in pridno pripravlja. Na prireditvi bo govoril tudi nar. poslanec Albin Komar. Vsi najiskrenejše vabljeni!

Pravtako priredita to nedeljo tekmi žanjic tudi »Društvo kmetijskih fantov in deklet« iz Zelimelj in Dramelj pri Celju.

Sv. Jurij ob Taboru. Veliko tekmo žanjic in kolesarsko dirko združeno z velikim manifestacijskim zborovanjem priredi »Društvo kmetijskih fantov in deklet« v Sv. Jurju ob Taboru in krajevna organizacija JRKD. Prireditev se vrši dne 24. julija v Kapli pri gasilnem domu v sledečem sporedu: ob pol 3. kolesarska dirka kmetijskih kolesarjev, ob 3. tekma žanjic. Po tekmi bo manifestacijsko zborovanje, na katerem bosta govorila poslanca Prekoršek in Mrav-

lje. Nadalje bodo govorili tudi poslanci iz Hrvaške in Srbije. Za tekmo kakor tudi za manifestacijo vlada po vsej Savinjski dolini veliko zanimanje, ker je to novost. Vse prijatelje kmetkega pokreta vneto vabimo.

★

Organizacijska obvestila

Diplome koscev-škričev. Vse tiste tovariše zmagovalce, ki so tekmovali kot kosci-škriči na veliki tekmi koscev »Zveze kmetijskih fantov in deklet« dne 12. junija t. l. v Št. Vidu nad Ljubljano — prosimo, da dvignejo diplome, katere so jim bile prisojene kot nagrade od ocenjevalne komisije v tajništvu »Zveze kmetijskih fantov in deklet«, Pražakova ulica 8/I. ob dopoldanskih urah in sicer do 27. julija 1932, sicer bomo smatrali, da jih tovariši poklanjajo »Zvezi kmetijskih fantov in deklet«. — Tajništvo »Zveze KFID«.

Seja Pododbora »Zveze kmetijskih fantov in deklet« za ljubljansko okrožje se bo vršila v nedeljo, dne 24. julija t. l. ob pol 9. uri popoldne v tajništvu »Zveze«, Pražakova ulica 8/I. v Ljubljani. Na dnevnem redu bo razprava o veliki tekmi žanjic, katero namerava prirediti pododbor na Igu pri Ljubljani. Radi važnosti dnevnega reda prosimo vse tovariše in tovarišice, da se seje gotovo udeleže.

Ig pri Ljubljani. Dne 23. julija (sobota) t. l. se bo vršil sestanek kmetijskih fantov in deklet iz Iga in okolice v gasilnem domu s pričetkom ob 8. uri zvečer. Na sestanku bo razgovor o pripravah za ustanovitev »Društva kmetijskih fantov in deklet« na Igu in razgovor o sodelovanju fantov in deklet iz Iga in okolice pri veliki tekmi žanjic, katero priredi pododbor »Zveze kmetijskih fantov in deklet« za ljubljansko okrožje prihodnji mesec. Na sestanku bo poročal predsednik pododbora tov. Lojze Kramar. Na sestanek se vabijo vsi kmetijski fantje in dekleta.

Zobni atelje v Novem mestu
Dentist FILIP OGRIC.
ne ordinira do konca julija t. l.

Zapoge. Znak zvestobe in ljubezni domovini Jugoslaviji je pokazal zažig 5 kresov za proslavo Vidovega dne na predvečer, ki so zaplapolali v območju vasi. Kdo pa je zažigal kresove? Dva je Društvo kmetijskih fantov in deklet, enega so možje občinskega odbora, dva pa nasprotniki Društva kmetijskih fantov in deklet, misleč, da bodo s tem društvu nasprotovali, kakor to delajo pri drugem društvenem delu. Društvo posebno opaža in trpi oviro v nadaljnjem razvoju, ker mu odbijajo pristop članstva, posebno članic, kar je tudi vzrok, da društvo še ni doseglo svojega lepega ideala v našem prelepem kmečkem pokretu, ki ga pa na vsak način želi in mora doseči. Društvo se obrača z željo in prošnjo v sosedne — gorenjske vasi, da naj se tam v to zavedni možje in fantje zberejo in apelirajo na ustanovitve novih društev, da se bo tako tudi v Kranju lahko ustanovil pododbor Zveze kmetijskih fantov in deklet, ki ga čaka trudapolno delo na polju kmečke prosvete. — Na delo zavedni fantje, možje, dekleta in žene.

Ljudje, ki so bolni na žolčnih, ledvičnih in kamnih v mehuru, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »Franz Josefove« vode. Možje zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« grenčica sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako, da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

† Dr. Fran Jesenko

V soboto, 16. t. m. so na škofjeloško pokopališče spremili številni znanci, prijatelji in častilci tragično preminulega univerzitetnega prof. dr. Frana Jesenka k večnemu počitku. Pokojnik se je bil pretekli teden smrtno ponesrečil na poti v triglavske planine, hoteč utrgati redko planinsko rožo mu je spodrsnilo in je padel po

strmini navzdol ter si je pri padcu nalomil hrbtenico, kar je imelo smrtno posledice.

Pokojni dr. Fran Jesenko je bil rodom iz Škofje Loke. Po dovršenih srednješolskih in univerzitetnih študijah se je predvsem posvetil naravoslovni vedi, kateri je bil pokojnik ves vdan. — Da bi čimbolj proučil svetovno rastlinstvo, je pokojnik mnogo potoval po širnem svetu, kjer si je v praktičnem pogledu kot tudi v znanstvenem svetu pridobil največjih zaslug, ki so ponesle ime našega znanstvenika širom sveta. Brez dvoma pa si je pokojnik stekel na polju proučevanja žitorodnih vrst največ zaslug. Posebno je po vsem svetu znan njegov uspeli poskus križanja rži in pšenice. Po dolgoletnem prizadevanju in poskusih je dr. Jesenku uspelo vzgojiti plodne križance med pšenico in ržo. Poslednji tovrstni žitni klas križanca je lepo uspel, klas ima do 70 zrn, je odporen proti boleznim in pozebi ter daje izvrstno moko, ki nič ne zaostaja za pšenično. Na jubilejni kmetijski razstavi l. 1928. v Ljubljani je bilo ugotovljeno in priznано, da se s tem odpira slovenskemu gospodarstvu nov vir. To zaslugo bodo Slovenci gotovo vedno vedeli ceniti in spoštovati in zato ohranili zaslužnega moža v najlepšem spominu.

Kmetijski tabor na Krškem polju

Le malo dni nas še loči od velikega praznika kmetkega ljudstva, ki se vrši 14. avgusta na zgodovinskem Krškem polju. Kot so se v zgodovinskih dneh XVI. stoletja borili in družili na Krškem polju naši kmetijski predniki zato, da si pribore svojo pravico in svobodo, tako mora biti tudi letos impozanten in veličasten ta praznik slovenskega kmetkega ljudstva. Da bo tabor čim mogočnejši, naj nihče ne ostan doma, vsi in vsak mora na Krško polje, da tako pokaže skupnost, enotnost in močno organizacijo kmetkega ljudstva. Ze sam tabor, kjer se leto za letom zbira na tisoče in tisoče kmetkega ljudstva, je nekaj, česar človek ne more nikoli pozabiti, načuditi se ne more slikoviti kmetko-narodni povorki, prikazujoči posamezne prizore kmetkega življenja. Vse to pa mora biti letos še veličastnejše in lepše, zato moramo vsi sodelovati, brez izjeme: svoji k svojimi!

Novice

Popis kmečkih dolgov

Parlamentarni odbor za donošenje zakona za zaštitu kmeta nužno rabi seznam vseh zadolženih kmetovalcev in s tem višino istih v celi državi, predno bo zamogel storiti uspešne in primerne zaključke tega velevažnega zakona.

Za to so po nalogu ministarstva te dni prejele vse občine od Priv. agrarne banke v Beogradu potrebne tiskovine za popis vseh kmečkih dolgov njih občin. Če bi katera občina pomotoma istih ne prejela, naj jih takoj zahteva od gornje banke.

Opozorja se vse gg. župane in druge funkcionarje občin, da v očigled velikanske odgovornosti pred zgodovino in obćim gospodarskim koristim kmetovalcev in splošnosti storijo vse, da ne ostane v njih občini noben kmetovalec, ki bi točno ne prijavil vseh svojih dolgov, najsi isti obstoje pri denarnih zavodih, privatnikih, trgovinah, obrtnikih, dedićih ali kjer koli.

Prosi pa se tudi vso inteligencu, da v svoji okolici pomaga gornji akciji do popolne izvedbe, ki ne bo samo v prid prizadetih kmetovalcev, temveć v veliko gospodarsko korist splošnosti, šorej tudi njih samih

Ivan Urek, nar. posl.

Domaće vesti

Ban dr. Marušić na dopustu. Ban dr. Drago Marušić je nastopil svoj redni dopust. Za časa njegove odsotnosti bo vodil posle banske uprave kot namestnik bana pomoćnik bana dr. Otmar Pirkmajer.

Srebrna denar pride v promet. V Zagreb so pripeljali v soboto dopoldne iz Beograda 2 vagona srebrnega denarja, ki pride v promet će dober mesec. To je šele prva pošiljatev. Denar je bil izdelan v Angliji. Srebrniki so v velikosti sedanjih novćićev po 25 para, ki so po 10, nekoliko većji pa po 20 Din. Srebrni denar nadomesti sedanje papirnatu kovaće. Srebrni denar je pripeljal parnik »Sorento« na Sušak. V prvi pošiljki ga je za 40 milijonov Din.

Nov ravnatelj Kmetijske škole na Crmu. Ravnatelj Kmetijske škole na Grmu je postal ing. Zupanić.

Neurja in kobilice unićile letino v Hercegovini. V okolici Nevesinja je divjalo pretekli teden silno neurje s toćo. Po nekaterih vaseh je toća pobila vse poljske pridelke in celo nekaj drobnice. Po drugih krajih Hercegovine imaju pa že delj časa sušo. Trpi zlasti tobak. V okolici Mostarja so pokonćale poljske pridelke kobilice.

Bik napadel deklicu ki je imela rdeć predpasnik. V selu Otoku pri Sremski Mitrovici se je na nenavaden naćin ponesrećila 15-letna deklica, ki je ćuvala obćinsku živino, med njo tudi bika. Ker je imela rdeć predpasnik, jo je bik nenadoma napadel ter jo hudo poškodoval, tako da ni upanja, da bi ostala pri življenju.

Zopetna devolitev uvoza živine iz Rumunije. Vlada je objavila komunike, da je bil med jugoslovensko in rumunsko delegaciju dosežen sporazum, po katerem bo Jugoslavija odprla meju na obmejnih železniških postajah za uvoz živine iz Rumunije. Meja ostane zaprta le še na postaji v Veliki Kikindi.

Jugoslavija na velesejmu v Bariju. Od 6.—21. septembra t. l. se bo vršil v Bariju mednarodni vzorćni velesejem. Udeleži se ga tudi naša država s posebnim paviljonom.

Igra usode. V okolici Novega Sada je v selu Temerinu strela udarila v hišu Petra Smiljanća ter ubila njegovo ženo, ki je sedela poleg okna. Dvema otrokoma, ki sta se z materjo igrala, pa se ni pripetilo nič zalega.

ĆISTO
PERILO V
OMARI
JE VESELJE
GOSPODINJE!

Prizadevajte si da bo Vaše perilo vedno ćisto in sveže. Pazite na to, da bodo Vaši otroci redni in negovani. Tedaj bo zdravje in veselje krasilo Vaš dom. Da to dosežete potrebujete predvsem dobro milo, a to je že 80 let poznano

SCHICHTOVO MILO

ZNAMKE JELEN

SCA 3 1/32

Orjaška morska želva. Ribići iz Komiže so vlovili te dni orjaško morsku želvu, teško 75 kg. Želva bo odpravljena v Zagreb za tamkajšnji muzej.

Strela ubila ćredo ovac. Kakor poroćajo iz Ogulina, je v zadnjih dneh tamkaj prav izdatno deželvalo, strela pa je napravila seljakom mnogo škode. Tako je nekemu seljaku v Gomirju ubila strela skoraj celo ćredo ovac in v Vrbovskem dve kravi. Dež pa je bil pravi blagoslov za vso okolico.

Velik požar v Ubelskem. Pretekli teden je na Vel. Ubelskem pod Narcosom unićil požar osmim vašćanom vsa poslopja. Pri reševanju sta zgorela dva mladenića. Sumljivo je, da je zaćelo goreti v hiši, ki je stala na samem in kjer ni nihće prebival.

Ustanovitev nove zadruga. Pretekli teden se je ustanovila v Ljubljani zadruga Belokranjska klet, katere glavni namen bode, posredovati nakup belokranjskih vin in sadja. V ta namen so se vršila v soboto in nedeljo predavanja v Metliki, Črnomlju in Semiću. Udeležba je bila povsod dobra in zanimanje veliko. O podrobnostih bomo še poroćali.

Velik požar. Pretekli teden ponoći je izbruhnul požar pri posestniku in gostilničarju Jožefu Pernatu v Leskovcu pri Pragerskem, občina Črešnjevce. Pogorelo je veliko gospodarsko poslopje z vsemi premićninami in tudi hiša. Iz hiše so še pravoćasno rešili premićnine pred naglo prodirajoćim ognjem. Unićene so tudi vse zaloge sena.

Poštninska prostost za zadruga odpravljena. V »Službenih novinah od 25. junija« 1932 (št. 142, LXV) je izšla uredba prometnega ministarstva o oprostitvi pristojbin. V § 2 so našete pojedine ustanove, ki jim je še nadalje priznana poštninska prostost. Med temi ustanovami pa zadruga in zadruga zveze niso omenjene. Uredba je stopila v meć 15 dni potem, ko je bila objavljena. Z dnem 11. julija t. l. so torej vse zadruga izgubile dosedanjo poštninsku prostost za svoje pošiljke, namenjene zvezi in ne uživajo pri tem nobenih ugodnosti već.

Državni dolgovi Jugoslavije so izkazani v poroćilu finanćnega ministra z 38.780 milijoni Din; notranjih dolgov je med njimi le 6020 mil. dinarjev.

Iz vsesokolskega zleta v Pragi: Lep nastop kmetijskega sokola v slikovitih narodnih nošah. To so predvsem sokolske kmetijske ćete iz Bosne in Hercegovine, ki ne goje le telovadbu, temveć v prvi vrsti kulturno izobrazbo in pa socialnogospodarsko gibanje kmetijskega ljudstva.

Vesti iz sveta

Izumitelj aparata za britje umrl. Na svoji farmi v Kaliforniji je v starosti 77 let umrl večkratni milijonar Gilette, izumitelj aparata za britje.

Cudna obsedba. Nemški krotilec kapitan Schneider, ki je nastopal v »Ameriškem parku« v Bordeauxu, je zašel v hude plačilne težkoče. Oblasti so mu zarubile in prodale opremo. Kapitan nima niti denarja, da bi odrinil domov na Nemško. Sto levov, ki so mu ostali, je noč in dan rjavelo od lakote. Več usmiljenih meščanov je plačalo račun pri konjskem mesarju in oskrbelo začasno prehrano. Nihče ne mara kupiti levov, in jih bo moral Schneider ustreliti na zahtevo policije, ki hoče rešiti mesto nepričakovane nadloge.

Kolera na Kitajskem. V provinci Šansi divja na Kitajskem strahovita kolera. V mestih umirajo ljudje v masah. Vsi vodni izviri so okuženi. Število mrtvih je večje od žrtev ob povodnji Jangcekjanga.

Zadolženje ogrskih mest je dal določiti finančni minister in je ugotovljeno z 205 milijoni pengö, brez glavnega mesta Budimpešte. Premoženje mest, ki služi dolgovom za kritje, se ceni na 800 milijonov pengö, iz česar je razvidno, da so mesta zadolžena z več kot četrtino svojega premoženja.

Huda vročina v Nemčiji. V vsej Nemčiji je zavlada silna vročina in ponekod kaže termometer v senci nad 35 stopinj. Neverjetno je, da bo vročina še dalje trajala. Po berlinskih ulicah tekajo zaradi silne vročine otroci kar v kopalnih oblekah.

Brezsrčna izposojevalka. Newyorško sodišče je razpisalo izredno razpravo. Leta 1930 so imeli v Filadelfiji velik letalski praznik. Ta dan se je smrtno ponesrečil Donaldson, slavni ameriški letalec, ki je zapustil mlado vdovo. Lefalo ki si ga je bil izposodil za en dan od neke bogate dame, svoje učenke, se je razbilo v trske. Zdaj zahteva lastnica od vdove do 800.000 Din odškodnine. Donaldson ni zapustil nobenega premoženja. Če bo sodišče ugodilo tožbi, bo morala vdova prodati na dražbi vso obleko in pohištvo. Tožba je zelo razburila ameriško javnost in je prejela neusmiljena dama mnogo grozljivih pisem.

Zvono Hočevar:

Kmetiški upor na Slovenskem

(S posebnim ozirom na upor iz leta 1515.)

(Nadaljevanje.)

Kmetje iz Konjic so tako-le potožili svoje gorje:

»Vsako leto plačujemo po dvakrat, tudi trikrat davke in lezemo v revščino. Ker cesarskih ukazov nismo videli, niti smo o njih kaj slišali, mislimo, da ne gre ves denar v državno blagajno; vedno nas mirijo, češ, to so zadnji davki — a vendar prihajajo vedno novi. Tlako so pomnožili; ako se kdo upira, mu pretijo z rubežnijo, naša polja propadajo. Če umre kak kmet, vzame gospoda živino, žito in meso. Dedščino mora hiša z denarjem odkupiti, vsled česar padajo nedorasli otroci v revščino in si morajo iskati službe. Zakonite dediče često preženejo, kmetje pa propadajo. Tudi denarne globe so večje. Ujete tatove in čarovnice puščajo proti odkupnini na svobodo. Nihče ne sme v svojih potokih loviti rib ali rakov; nihče ne sme sekati lesa, da bi si popravil poslopja. Pri sodiščih ni pravice. Revnim kmetom, ki bi se upora udeležili, pretijo graščaki, da jim bodo posestvo odvzeli.

Prehod iz naturalnega gospodarstva v denarno proti koncu 15. stoletja, je v ne mali meri pripomogel do poslabšanja razmer. Denar je izgubil na veljavi; posledica tega je

Za strokovno izobrazbo kmetijske mladine

Sprejemni pogoji na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru so: starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih). Mesečna vzdrževalnina znaša Din 400. Pridnim sinovom manj premožnih posestnikov se dovolijo popolnoma ali do tričetrtine prosta mesta v internatu. Prosilci za prosto mesto morajo priložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov. Prošnje za sprejem (kolek Din 25.—) je poslati ravnateljstvu najkasneje do konca julija t. l. Prošnji se morajo priložiti: krstni list, domovnica, odpustnica, odnosno zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o nravnosti, izjava staršev ali varuha, s katero se zavežejo plačati stroške šolanja. Starši (varuh), ki reflektirajo na banovinsko štipendijo, odnosno prosto mesto, morajo poslati vrhutega obvezno izjavo, da bo njih sin ali varovanec ostal po končani šoli na domači kmetiji. — Pouk traja na vinarski in sadjarski šoli dve leti. Poučujejo se teoretično in praktično vsi strokovni predmeti, zlasti izčrpno pa sadjarstvo in vinarstvo. Šola je združena z internatom za 60 učencev in ima 57 ha obsežno posestvo z vsemi kmetijskimi panogami. Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

*

Uprava Kmetijske Matice v Ljubljani prosi vse svoje gg. poverjenike, ki še niso vrnil nabiralnih pol, naj nabiranje članov pospešijo in nabiralne pole čimprej vrnejo, obenem pa nakažejo po prejeti poštni položnici nabrano članarino. Opozarjamo jih ponovno, da bo koledar posvečen najvažnejšim vprašanjem naših občinskih uprav in bo izborna služil županom, občinskim svetovalcem, tajnikom in vsem, ki se brigajo za gospodarstvo svojih občin. Poleg koledarja izidejo še »Zadružništvo« II. del, »Več dobre krme!« (moderno travništvo) in povest »Dom na Slemenu«. Članarina (za vse 4 knjige) samo Din 20.— (poština posebej).

bila, da je marsikateri graščak, ki je bil spremenil naturalne dajatve v denarne, zahteval sedaj dajatve zopet v naturalijah, ker si je na ta način obetal več dobička. — Naj navedem primer:

Okoli leta 1450. so se dogovorili radgonski meščanje (Radkersburg) z gospodom von Pernegk und Polhain, kateremu so morali dotlej dajati v vinu, da mu bodo odslej plačevali v denarju. Po nekaj letih pa to gospodu ni bilo več všeč in zahteval je naj mu plačujejo zopet v vinu. Meščanje so se pritožili na sodišču in pravdo dobili; vkljub temu pa je Bartolomäus von Pernegk nekemu kmetu nasilno vzel sod mošta. Obrnili so se na cesarja, a dosegli so le to, da so morali zopet plačevati z vinom.

Preureditev urbarjev zemljiške gospode, zlasti za Friderika in Karla, je imela namen preiskati stanje zemljiške gospode in zboljšanjem gospodarstva pomnožiti državne dohodke.

Ko raziskujemo vzroke kmetijskih uporov, moramo upoštevati še en važen faktor: židje. Skozi ves srednji vek so židje močno vplivali na gospodarsko življenje v naših krajih. V začetku so posedovali le graščakom; v 15. stoletju pa vidimo, da sta že tudi meščan in kmet v njihovi odvisnosti. Obresti so bile zelo visoke: od 1 funta ali 240 pfenigov so zahtevali tedensko po 2 do 4 pfenige. To pa ni bilo všeč zemljiškim gospodom. Zato so jeli nastopati proti židom. V privilegiju iz leta 1444. je bilo za Koroško določeno, da ne

Znamenit ruski vrtnar

V mestu Kozlov — blizu mesta Tula — živi najznamenitejši ruski vrtnar sedanje dobe Mižurin. Zaradi tega moža prihaja v sicer majhno mesto Kozlov vsako leto na tisoče tujcev, da občudujejo in študirajo njegove vrtove.

Mižurin goji najbolj raznovrstne cvetlice v vseh mogočih barvah, a največje uspehe je dosegel s svojim sadjem. On goji maline, ki imajo po 7 centimetrov dolge plodove. V neki nekdanji cerkveni zgradbi ima cel muzej, kjer je razstavljeno od njega gojeno sadje. Tu vidiš med drugim »jabolka sv. Antona«, ki so težka po poldrugo kilo, potem pa kakor orehe debele lešnike, ki jih lahko zdrobiš z rahlim pritiskom dveh prstov. Mižurin je vzgojil vinsko trto, ki ji tudi najhujši mraz ne škoduje, potem pa črešnje, ki rastejo na grmovju; tak grm rodi do 15 kil črešenj.

Mižurin je danes star 52 let. Njegovo delo so dolgo podcenjevali, toda ameriška vlada mu je obljubila 8000 dolarjev na leto in mu je dala na razpolago 100 pomočnikov, če pride v Ameriko, on pa je to ponudbo odklonil.

Mižurin je nekoč vzgojil novo vrsto jagod, ki pa jih nihče ni mogel uživati, tako so bile kisle; on pa je vbrizgaval rastlinam 5 let sladkor pod skorjo in tako je dosegel, kar je hotel. Vsega skupaj je odgojil Mižurin nad 300 novih sadnih in jagodnih vrst. Merodajno, za njega je pravilo, da se drevesa ne sme preveč negovati; negovano drevo je podobno razmazanemu otroku, ki nič ne izdrži; on pa je vzgojil vrsto breskev, ki jim tudi 40 stopinj mraza nič ne škoduje.

Sedaj bo ruska vlada ustanovila v Kozlovu poljedelsko visoko šolo, ki jo bo obiskovalo 140 učencev. Ti se bodo naučili od Mižurina gojiti sadje in ne bo trajalo dolgo, da bo Rusija postala nevaren tekmelec tudi našemu sadju.

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci!
Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zasluzka, »Kmetiški list«!

sme noben kmet brez dovoljenja svojega gospoda, najeti posojila pri židih. 8. junija leta 1492. pa je cesar določil, da morajo vse dolgove vpisati v posebno knjigo in da smejo židje od ogrskega goldinarja zahtevati le dva pfeniga obresti; obrestne obresti pa so zabranjene.

III.

Kmetje so torej zahtevali za vse enoten pravni položaj, kajti še vedno so se našli na raznih graščinah ljudje, ki niso bili vsi na isti pravni stopnji. Niso hoteli biti več odvisni od graščakove milosti, temveč so hoteli postati samostojni posestniki — na graščakovi zemlji.

Nastopili so tudi proti cehom, proti prekupovanju in oderuštvo, proti krošnjarstvu, proti velikim trgovskim družbam, proti visoki carini in trošarini — v tem so videli glavno zlo.

Tudi so kmetje zahtevali, naj nosilec državne moči sam izvršuje javno sodno oblast in naj odvzame graščakom podedovane pravice. Dalje, naj graščak ukine tlako, naj se graščinska poslopja z vsemi prebivalci in z njih posestvi pritegnejo k plačevanju davkov in naj podpirajo občine. Tudi niso hoteli dovoliti, da bi se tujci naseljevali brez predhodnega dovoljenja krajevnih oblasti. Vsak tujec je moral naznaniti svoj poklic in vzrok bivanja v novem kraju, da se ne bi potepal brez posla po deželi.

(Konec prihodnj.)

Ing. Beno Wenko, ban. živ. ref., Ljubljana:

Osnovne smernice za pospeševanje perutninarstva v Dravski banovini

I.

Prevdarni gospodar mora dobro premisliti, kako si svoj kmetijski obrat uredi, da bo rentabilen. To velja še posebej v današnjem času ostre gospodarske krize, ki je sedaj postala zelo občutna za slovenskega malega kmeta in živinorejca. Skoro vse panoge kmetijske proizvodnje so danes nerentabilne.

Nesorazmerje med cenami dobrin, katere kmetovalec prodaja in onimi, katere kupuje, se je neverjetno zaostri. Doživeli smo absurdnost, da moraš prodati kravo, če si hočeš kupiti par čevljev. Sicer nas tolaži zavest, da to kritično stanje ne more dolgo trajati, vsaka kriza ima svoj konec. Tudi sedanja ne bo večna.

Upanje v boljšo bodočnost nam pa mora dati energijo, da tudi sedanje kritično stanje omilimo. Poleg skrajne štednje in opustitve investicij na daljšo dobo, je za posameznika važno, da v obratu razširi in spopolni one panoge, ki so še rentabilne; nerentabilnim pa omeji obseg. Med rentabilne panoge spada danes perutninarstvo, če je pravilno usmerjeno. Treba ga tedaj po obsegu povečati in ga v obratovanju spopolniti. Pravilno pojmovanje zasebno gospodarskega stališča naših kmetijskih obratov nam to veleva.

Do istega zaključka nas dovede presojanje perutninarstva z narodno-gospodarskega stališča. Ze površen pregled števil našega izvoza zadnjih let nam predoči odločilno važnost perutnine za ravnovesje naše trgovske bilance. Izvoz pšenice, goveje živine in v zadnjem času, celo lesa zaostaja po vrednosti za perutninarškim proizvodom. V letu 1930 smo izvozili jaje za 512.000.000 Din; vseh perutninarških proizvodov skupaj pa za 785.000.000 Din. V prvi polovici leta 1931 smo izvozili perutninarških proizvodov za 368.000.000 Din. V istem razdobju smo dobili za govejo živino le 117.000.000, a za

koruzo, naš glavni izvozni produkt iz poljedelstva 171.000.000 Dni. Oboje: goveja živina in koruza skupno še za 8 milijonov Din zaostaja za perutnino.

Gospodarske razmere v Jugoslaviji nas torej napotijo, da se kar najbolj poprimemo perutninarstva. Zasebni gospodarski oziri na donosnost posameznega kmetijskega obrata in narodnogospodarski interes aktivnosti naše plačilne bilance dovedejo do istega za perutninarstvo ugodnega zaključka.

Prilike v naši Dravski banovini niso nič slabše, ko v kraljevini na splošno. Razmeroma ugodne prometne prilike, dobro razvita trgovina jaje in perutnine, pa tudi obstoj domačega trga naših mest, letovišč, zdravilišč in industrijskih centrov povzročajo, da rentabilnost pri nas kljub nekoliko višjim cenam žitaric, ki tvorijo glavno kurjo hrano, ne zaostaja za južnimi pokrajinami.

V prid perutninarstva v Dravski banovini govori še en razlog. Skušnje so dokazale, da je perutninarstvo najbolj donosno v manjšem obsegu — v okviru malokmetijskega obrata, kjer je na razpolago mnogo absolutne hrane, to je takih odpadkov kmetijskega obrata, ki se brez perutnine v obče ne morejo izrabiti. Ob zdravem tekanju okoli malokmetijskega doma, si kokoš sama najde večji del svoje hrane. Nasprotno opažamo pri perutninarstvu na veliko; draga hrana ogroža rentabilnost, kužne bolezni pa varnost celega obrata. Naše malokmetijske domačije, posebno v onih krajih, kjer so selišča raztresena, so pa pravi eldorado za zdravi in donosni naš kurji rod.

Nastane sedaj vprašanje, katere perutninarske proizvode naj v naši banovini produciramo. Ali je pričakovati več donosnosti od jajčarstva ali od mesa? Z drugimi besedami: ali naj gojimo lahko pasmo kokoši-jajčaric ali težjo mesnato kokoš, race, gosi in purane? Reja mesnate perutnine je rentabilna tam, kjer je poceni na razpolago mnogo visokovredne krme. V glavnem pa je odločilen trg, ki nam mora dražjo prehrano mesnate perutnine poplačati z viso-

kimi cenami za finejšo kakovost mesa, katere zahteva publika v velemestih industrializiranih držav z visoko razvito civilizacijo.

Jasno je, da ti pogoji pri nas niso dani. Naša kupujoča publika z neznatnimi izjemami ne zna presoditi fineže mesa, še manj pa je voljna plačati luksuznih cen za fino blago. Brez teh pa ni rentabilnosti pri proizvodnji mesnate perutnine. Kako velika je nepoučenost naših gospodinj, nam ilustrira splošno razširjeno zmotno mnenje, da je piška z rumenimi nogami okusnejšega mesa, kot ona z belimi, dočim je taka kuretina pri visoko civiliziranih zapadnih narodih sploh neprodajna in se tako blago vporablja za krmilo kokošim. Tudi naši podeželski nakupovalci kupujejo piščance po enotnih cenah brez razlike na kakovost; vpoštevajo samo težo. Izvozniki potem robo sortirajo na več razredov. V najslabši razred pridejo živali z rumenimi nogami. V okoliših, kjer je dosti rumenega blaga (n. pr. v Prekmurju) je zato nakupna cena vedno nižja, kot v drugih okoliših. Slabše blago z rumenimi nogami in rumeno kožo izvoznicarji le težko prodajo. V majhnih partijah po nižjih cenah ga prevzame nekaj dunajski trg; ostanek gre na Bled, kar jasno dokazuje, kako nekritična je celo naša najbolje situirana publika. — Cenjenim bralcem je sedaj pač jasno, da perutninarstvo v Dravski banovini v splošnem ne more biti usmerjeno na proizvodnjo mesa, temveč na jajčarstvo.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

SEJMI.

- 24. julija: Semič.
- 25. julija: Kočevje, Vrhnika, Velika Loka, Kozje, Lipnica, Sela, Sv. Urban pri Ptuju, Zalec, Slov. Bistrica, Dobrovnik.
- 26. julija: Leskovec, Višnjaj gora, Domžale, Radovljica, Bitnje, Cerknica, Fram, Sv. Križ pri Ljutomeru, Tinsko, Teharje.
- 27. julija: Toplice.
- 28. julija: Dol. Lendava.
- 29. julija: Sv. Volbenk.
- 30. julija: Kostrivnica.

Slapar Ludvik, slikar
Ljubljana, Ižanska cesta št. 20
prevzema vsa v
slikarsko stroko
spadajočo dela

Oglašujte
v
Kmetiskem listu!

Mestna hranilnica ljubljanska
Ljubljana, Prešernova ulica 3
je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.
Ima vlog nad 480.000.000 Din
Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo.
Vloge sprejema na knjižice in na tekoči račun in jih obrestuje kar najbolj ugodno.
Posojila dovoljuje na posestva, menice in vrednostne papirje čim najcenej.
Za male trgovce in obrtnike ima posebno kreditno društvo, za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelek. Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.
Telefon št. 2016 in 2616.
Poštni čekovni račun št. 10.533.
Uradne ure za stranke so od 8. do 12. in pol.

Priznано najboljši
TRBOVELJSKI PORTLAND-CEMENT
vedno v zalogi pri
EKONOM, osred. gospodarski zadrugi v Ljubljani, r. z. z o. z.

Pristopajte h „Kmetijski Matici“!

Benedikt Sattler
Ljubljana-Moste
Pokopališka ulica št. 5, izdeluje raznovrstne
kipe, reliefje, portrete
po lastnih ali danih načrtih, popravlja oltarje ter izvršuje vsa v kiparsko stroko spadajoča dela. —
Cene zmerne. Za strokovnjaško izdelavo jamči!

FABIANI & JURJOVEC
Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5
VELIKA ZALOGA
suknenega blaga za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih
rut in različnih šerp
Krojači in šivilje, pišite po vzorci!

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
dežniki
Na malo!
Na veliko!
Ustanovljeno
1839

OGLASI v „Kmetem listu“ imajo siguren uspeh!

Kose in srpe

z garancijo, izdelane iz najlinejšega švedskega jekla v staroznani tovarni kos in srpov **Kajetan Ahačič v Tržiču**

nudi

„**Ekonom**“, **Ljubljana**

Kolodvorska ulica 7

Laneno olje in vse v stroko spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmernejših cenah pri
Firnež
Emaljne in ostale lake
Oljnate barve pri
Lanene tropine

MEDIĆ-ZANKL
D. Z. O. Z.

Tovarneolja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA - MEDVODE - DOMŽALE
Ekspozitura Beograd
Podružnica: Maribor, Novi Sad. Lastnik: Franjo Medić

POZOR! Za čiščenje čevljev zahtevajte pri Vašem trgovcu le
„Japan“-kremo.

Na zahtevo vzorec za poskušnjo brezplačno. **„JAPAN“**

Strojno olje in kolomaz
po najnižji ceni.

kemični izdelki
St. Vid nad Ljubljano

Splošno krojaštvo

Makso Nečimer
Ljubljana
Selenburgova ulica 4

Ure
za birmo
prodaja
najceneje
Pakiž Ivan
Ljubljana
Pred Škofijo 15

XXXXXXXXXX

ŽENE, nič strahu!
POMOČ

pri motnjah in izostanku mesečnega perila vam v teku ene ure prinese samo »Vigic dr. Heryja.« Vigic učinkuje z jamčeno pri vsaki ženi tudi v zastarelih in težkih primerih. Ze tisoči žen so ga uporabljali z uspehom in vselej jim je vrnil mir in veselje do življenja. Uspeh z jamčen brez prekinitve pokličenega posla. Zdravju ne škoduje. Samo temu sredstvu se boste lahko zahvalili za svoj mir. Ne hvalimo preko mere; poklonite nam svoje zaupanje, da vam vrnemo mir. Strokovnjaki so ga nazvali edino uteho žene. Pozor! Samo »Vigic dr. Heryja!« — Cena Din 70—, močnejši Din 130—, posebno močan za zastarele motnje in krepak telesni ustroj Din 200— in 250—. Uspeh z jamčen, sicer se znesek vrne! Na tisoče zahval za gotov in hiter uspeh. Sredstvo ne odreča niti v najtežjih primerih, deluje naravnost čudežno. Diskretno po pošti za vnaprej poslani znesek (v dopise) ga razpošilja samo:

Strokovni ordinačni laboratorij »Aide-Havelka«, Praga-Vinogradi, Slezska 116 - odd. K.
Poštajni predal 28, Českoslovaška.

Strokovni sveti brezplačno!

EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga v
Ljubljani Kolodvorska ulica šte. 7.

Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špecijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete.

VELIKA ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland cementsa.

Kmetem hranilni in posojilni dom
v **Ljubljani**
Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Račun pošt. hranil. št. 14.257

Brzjavaj: „KMETSKE DOM“

Telefon šte. 28-47

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5 1/2% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7% brez odbitka davka na rento

Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev // Rezerve nad 900.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja.

POSJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3